

ПОЛЕЗНЫЕ КНИГИ

ЗЕРКАЛЬНОЕ ПРОИЗВОДСТВО

НАВОДКА КУСТАРНЫМ
СПОСОБОМ

с рис. 1928 г. сост.
Бильченко. Цена с
пересылкой 85 коп.

РУКОВОДСТВО для КУСТАРЕЙ и РЕМЕСЛЕННИКОВ
НОВИНКА 1929 г.!! **КЛЕЕНОЧНОЕ** НОВИНКА!! 1929 г.!!

производство лино-леума, непромокае-производство мой и негоряемой одежды, обуви, де-рева и др. 160 стр. с рисунками, составил Бильченко. Ц. 1 руб. 50 коп.

КАК ПРЕДОХРАНИТЬ СЕБЯ

ОТ

БЕРЕМЕННОСТИ

НЕ ПРИБЕГАЯ К АБОРТУ

сост. Дрекслер 29 год, с рис. Ц. 1 р. 20 к.

МОЕ ВОДОЛЕЧЕНИЕ

Испытанное в течение 40 лет. Сост.
Саб. Кнейпп 28 г. Ц. 1 руб. 25 к.

ПОЛНЫЙ СПРАВОЧНИК ПО ФИЗКУЛЬТУРЕ

Зимний спорт (коньки, лыжи, хоккей) Джиу-Джитсу, бокс, борьба, летний и др. виды спорта. 236 стр., сост. Коро-новский. Ц. 2 р. **Защита и нападение** руководство по боксу, борьбе, фехтованию и стрельбе с рис. Ц. 1 р. 75 к.

Красиво!!! Правильно!!! Скоро!!!

ПИСАТЬ НАУЧИТЕСЬ, ПРИОБРЕТАЯ САМОУЧИТЕЛЬ КАЛЛИГРАФИИ

сост. Вольченко 28 г. Ц. 1 руб. 25 к.

Киришны

КАК НАУЧИТЬСЯ СЧИТАТЬ НА СЧЕТАХ

СЛОЖЕНИЕ, ВЫЧИТАНИЕ, УМНОЖЕНИЕ, ДЕЛЕНИЕ : 28 г. Ц. 1 руб.

Курс СЧЕТОВОДСТВА СОСТ. ВЕЙЦМАН

Двойная бухгалтерия 447 стр. Ц. 2 р.

ПИСАТЬ и ГОВОРИТЬ

правильно по русски будете, если приобретете "НОВЫЙ ОРФОГРАФИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ", содержащий 100.000 слов сомнительн. в правописании сост. Хомутов 28 г. Ц. 2 р. 80 к.

2.000 ТЕХНОХИМИЧЕСКИХ РЕЦЕПТОВ ПО ВСЕМ ПРОИЗВОДСТВАМ 2.000

424 стр. 28 г. сост. Бродерсен. Ц. 3 р.

САМОУЧИТЕЛЬ ПЧЕЛОВОДСТВА

120 рисун. 388 стр. 26 г., сост. Буткевич. Ц. 4 р.

ОПЫТНЫЙ РЫБОЛОВ ГОРЧАКОВ 28 г. Ц. 1 р.

ЛЕЧЕБНИК

ДОМАШНИХ ЖИВОТНЫХ

с рецептами лекарств 176 стр. Грюнберг Ц. 1 р.

ШТЕЙНБЕРГ ОГОРОДНИЧЕСТВО (как вырастить лучшие овощи и корнеплоды) Ц. 75 к.

ТИТОВ КАРТОНАЖНОЕ ДЕЛО 76 рис. 28 г. Ц. 40 к.

ЕФИМОВ КАК ПЕРЕПЛЕТАТЬ КНИГИ 95 стр., 35 рис. 27 г. Ц. 60 коп.

ГРИГОРЬЕВ СТРОИТЕЛЬНЫЕ МАТЕРИАЛЫ. 156 стр. с рис. 25 г. 80 к.

ХРУЩЕВА САМОУЧЕТЕЛЬ ШИТЬЯ ОБУВИ 100 стр., 87 рис. Ц. 50 к.

ОБРАЗЦОВ КУСТАРЬ СМОЛОКУР (как получить из дерева уголь, смолу, скипидар и др.) Ц. 35 к. его же **ГОНЧАРНОЕ ПРОИЗВОДСТВО** Ц. 50 к.

САМОЙЛОВ БОЧАРНОЕ ПРОИЗВОДСТВО 50 к. его же **МАСЛОБОЙНОЕ ПРОИЗВОДСТВО** 60 к.

БУЛГАКОВ **Меховое** ПРОИЗВОДСТВО 195 стр. 65 рис. 28 г. Ц. 2 руб. Петров и Бебешин **ШОРНОЕ ПРОИЗВОДСТВО** 28 г. Ц. 1 р. 75 к. Дебц **ПЛЕТЕНИЕ КОРЗИН** с перес. 50 к.

ФОТОГРАФИЧЕСКИЙ СПРАВОЧНИК и рецептура, 447 стр. 28 г. сост. Евдокимов. Ц. 2 руб. 50 к.

Как писать СТАТЬИ, СТИХИ и РАСКАЗЫ сост. проф. Шенгели. 29 г. 90 к.

ХОЗЯЙКА КУЛИНАРКА

ПОВАРЕННАЯ КНИГА

469 стр. 29 г. Сост. Рудь. Ц. 3 р. 50 к. а также ЛЮБОВЬ КНИГУ высыл. наложен. платеж. книжн. магаз. "НАУКА и ЖИЗНЬ" С. Н. Николаев Москва "9" Воздвижения 4/22. За книги и ответы можно мелкими почт. маркам и. Фирма существует с 1905 года.

№ 11
17-го березня
1929 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

„ПЕР-ДЮШЕН“

В ДНІ Паризької Комуні 1871 року трое французьких журналістів—Вермеш, Ембер і В. Вільом почали видавати невеличку газету „Пер-Дюшен“.

Попередником цієї газети була газета під цією ж такою назвою, що виходила в 1792 році в часи Великої Французької Революції. Видавцем її був Жак-Рене-Гебер, помішник прокурора першої Паризької Комуні, що його вбито було 24 березня 1874 року.

Орган Жак-Рене-Гебера користувався надзвичайною популярністю паризьких передмість, тих революціонерів-пролетарів, що їх буржуазія з великим приziertвом називала:

„Санкюлоти“, себ-то безштанники.

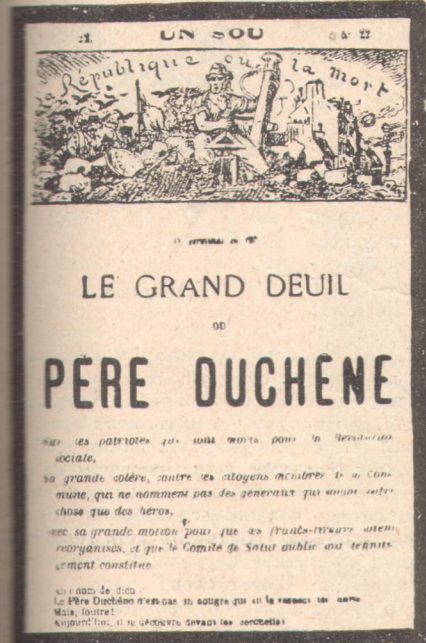
Влучно користуючись мовою передмість, виразами та крилатими слівцями—Гебер був душею паризьких майданів та вулиць. Це він напередодні покарання Людовика XVI писав:

„Велику радість почуває „Пер-Дюшен“ з приводу того, що конвент збирається наміряти краватку Самсона рогачу Каппету“.

Гебер зберіг від забуття вираз: „харкнути в корзину“—це значить бути гільотинованим...

І от в часи Паризької Комуні, в Парижі, охопленому подум'ям революційного підйому та надзвичайного піднесення пролетарських мас, відроджується старий революційний часопис, ще обкурений порохом народнього повстання та героїчними подіями Великої Французької Революції...

Заголовок газети було зроблено за малюнком художника Рєгаме.



Останній № „Пер-Дюшен“, присвячений героям, що загинули за справу революції

воркотун стародавніх французьких народніх оповідань та байок.

Перше число „Пер-Дюшена“ вийшло 6 березня 1871 року, коли ідея Комуні існувала лише в повітрі Парижу, збуреного зрадницькою політикою Т'єра. „Пер-Дюшен“ відбивала на своїх сторінках не стільки філософські та політичні платформи комуні, скільки висвітлювала повсякденне життя величезного революційного центру, яким в той час був Париж, той Париж, що протягом 72 днів провадив героїчну боротьбу з буржуазією та озброєним імперіалізмом.

Згучні, яскраві, повні ентузіазму революційні заклики, вищиплива форма народнього сарказму, веселий жарт, сміх, що пронизує коротке повідомлення про життя та боротьбу Комуні.

„А-ну, покажи своє товсте черево Пікар, витягни свій ніс Феррі, покажи свою гидку піку капітулянт Фавр...“

„Комуна—це добра мати.“

„Комуна—це рівна міра для всіх, рівна турбота про всіх, без жодного розподілу на близького або далекого“...

„Пер-Дюшен“ звертається по черзі і до пролетаря, і до швачки з Монмартра, і до дрібного крамаря, і до купця, і до всякого в у дядька Дюшена своє слово і завжди воно колюче, гостре.

Що далі реакція підносить свою голову. „Пер-Дюшен“ багато робить. Він відгукується на всі міроприємства, на всі нові порядки, закони і т. і. коментує їх, пояснює, обороняє.

Він все знає, про все сповіщає своїх читачів-комунарів.

„Я широко відкриваю очі“,—говорить він.

І коли спостерігає будь-яку загрозу чи то небезпеку своїй любій донці Комуні, голос його робиться грізний й він б'є на сполох...

22 травня, коли до Парижу вдерлися версальці, вийшло останнє число „Пер-Дюшена“, а на барикадах розпочалася та велика трагедія, останній акорд якої пролунав біля мурів кладовища „Пер-Ляшез“.

Журналістів-видавців „Пер-Дюшена“ було засуджено до суворих кар: Вермеша і Вільома на смерть, а Ембера до каторги на все життя.

БРЗ



LA GRANDE COLÈRE

PÈRE DUCHÈNE

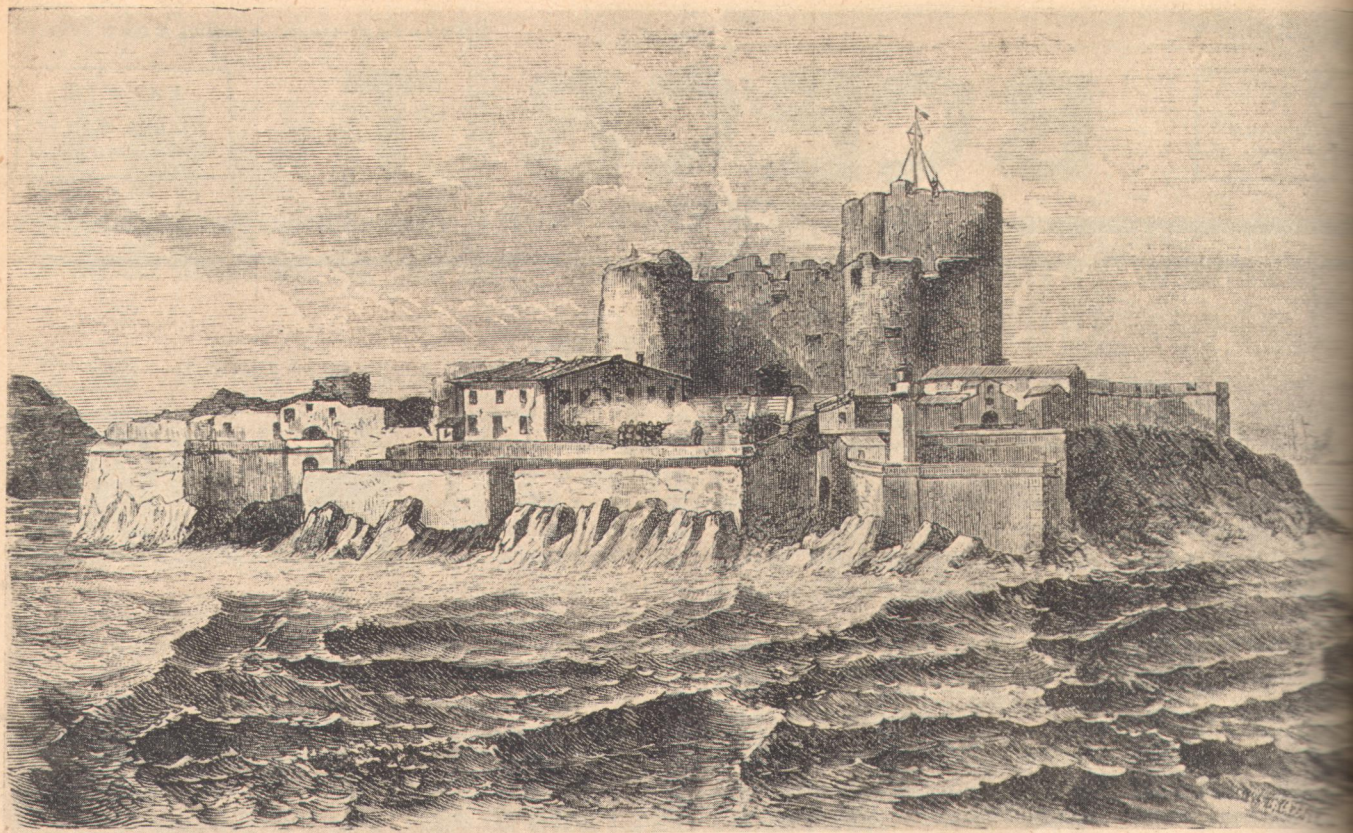
sur les gens qui ont voulu pour la République sociale, sa grande colère, contre les citoyens mécontents de la Commune, qui ne comprennent pas des généraux qui ont tué des héros, avec sa grande motion pour que les francs-maçons aient, réorganisés, et que le Comité de Salut public ait tenu, lement constitué

avec son grand appel patriotique aux citoyens et aux combattants de l'Armée

sur les gens qui ont voulu pour la République sociale, sa grande colère, contre les citoyens mécontents de la Commune, qui ne comprennent pas des généraux qui ont tué des héros, avec sa grande motion pour que les francs-maçons aient, réorganisés, et que le Comité de Salut public ait tenu, lement constitué

Перший номер „Пер Дюшен“

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА



Замок Іф—місце ув'язнення комунарів

Гравюра А. Д.

„Справа справедливості, гуманності, порядку й цивілізації взяла верх“.

(Промова Т'єра на Національних Зборах 23 травня 1871 року).

ПАРИЖ У ДНІ КОМУНИ

Нарис А. Петражицького

сіель—офіційно комуні, ось „Пароль“ шаленого Рошфора і „Месник“ демагога Фелікса Пія, а ось і газети з передмість: „Призов“, „Правда“, „Крик народу“, „Комуна“, „Пер Дюшен“ та інш. Перегортаючи ці поштові сторінки ми відчуваємо дихання великих днів, дихання великої, героїчної незабутньої епохи.

Беремо на вивчення один із звичайнісіньких, добромисних журналів, грубий у палатурках „Ілюстраціон“, періоду франко-прусської війни. Число з 30 липня 1871 р. Війна розпочалася. Журнал вміщує палкі прокламації Наполеона „до французького народу“, а також низку батальних ілюстрацій: запис добровольців тощо. Настрій бадьорий. Перемога певна. Пропускаємо кілька чисел. Війна в розпалі. Французи напірають на ворога. На чолі армії сам імператор. В Парижі маршал Палікао оголошує одну перемогу за другою. 18 серпня він говорить з трибуни законодавчого корпусу: Базен відкинув три армійські корпуси до копальні Жомон... Це була битва під Гравелотте, що відрізала Базена від Парижа. Всі нетерпляче чекають генеральної битви. А тим часом імператриця пакує свої скрині і відправляє до Лондону. Йдемо далі. 2-е вересня. Седан. Наполеон виймає свою шаблю лише на те, щоб передати пруському королеві. Вся армія вкупі з імператором йде в полон, 4-е вересня. В газетах вихор. В Парижі повстання. Францію оголошено республікою. Наполеона скинено. Гамбетта, Жюль Фавр, Жюль Симон та інші радикали-балакунди складають уряд Національної оборони. Оборону Парижа довірено старому прохвостові генералові Трошю, що незадовго перед тим дав слово бретонця, католика й салдата „вмерти на сходах Тюльєрі, захищаючи династію“.

Переглядаємо далі хроніку подій. Прусаци наближаються до Парижа. Передмістя хвилюються. Газети б'ють на сполох. Робітничі синдикати, революційний клуб „Кордері“ і паризька

секція Інтернаціонала починають організовувати робітничі маси.

19 вересня Париж облягли прусаци. Все населення здатне до зброї покликане до лав Національної гвардії. Гарнізон Парижа складається з 500 тисяч чол.: 200 тис. регулярних військ і 300 тис. національної гвардії. Починається жахлива облога, але тон буржуазної преси бадьорий. Старий балакун Трошю в своїх прокламаціях обіцяє перемогу, а в своему вузькому колі говорить: „опір—це героїчне безумство“. В обложеному місті голод.

За годіваного шура платять півтора франка, а одна собака котлета коштує 50 сантимів. Проте, паризькі пролетарі тримайся стійко, нужно переносити всі злидні. В настрої французької буржуазії перелом і це відбивається в її пресі. Буржуазія починає усвідомлювати собі, що про опір навіть мови бути не може. Тому всі зусилля свої скеровує буржуазія на те, щоб якнайшвидше скінчити війну, а потім уже піти наступом на паризький пролетаріат, що тепер являє собою вже могутню силу.

В січневих газетах нема вже колишнього войовничого палу, а скоріш бере верх розсудок. Після 132 днів облоги Жюль Фавр підписує 28 січня у Версалі конвенцію про здачу Парижа. Париж приборкано. Грізне слово „зрада“ по передмістях. То там, то тут вибухають заколоти. Один із батальонів національної гвардії виступає наперед ратушею з вигуками: „геть зрадників“. Опівночі міста вдарили на сполох, але змучений і голодний Париж має сил будувати барикади. Йому потрібен відпочинок, а не гато, яких небусть півтора місяці.

Париж готується до виборів до Національних зборів. Буржуазна преса всіх відтінків гугнявить на всі лади своїх кандидатів,—мішанину радикально-якобинського підфарбованого кількома популярними йменнями: Делеклюз, Гарибальді, Луї Блана, Гамбетти, та ін. Преса робітників поки що незначна, всього кілька газет, проте списки



Делеклюз

були дуже красномовні. Інтернаціонал, федеративна рада робітничих синдикатів і комітет 20-х округ виставили такий список: Бланкі, Гамбон, Гарібальді, Фелікс Пія, Ранв'є, Тридон, Лефранс, Валлес, Толєн та ін.—всі соціалісти і майбутні комуні. А деякі робітничі групи йдуть ще далі: в списках ім'я Лібкнехта.

Перемога, провінція. Налякана революційним Парижем, влада посилає на збори реакціонерів. Від таких зборів годі чекати Парижові чогось доброго. На голову республіки Т'єр. Це прізвище віщує теж мало чого доброго.

10 березня Національні збори санкціонують мир з прусами. Бережись, Париж. Тепер у твоїх ворогів розв'язані

Буржуазія йде наступом. Але революційний Париж пильно за своїми ворогами. Все населення Парижа в лавах національної гвардії. Стихийно організується центральний комітет національної гвардії: Женотель, Алауан, Мане, Фронт'є, Арнольд, Масон, Пе, Вебер, Курті та ін. Пізніше в Центральний Комітет вводиться Варлена, члена Інтернаціоналу. Їхні прізвища нікому невідомі. Тут нема ні політики, ні професійних революціонерів,—всі вони дрібні ремісники та

Т'єр орудує. На начальника національної гвардії призначено бонапартиста Орель де-Паладіна. 10 березня Національні Збори видають закон про вдесятилітній термін та про Закон про комірне віддає 300 тис. паризьких пролетарів за поталу власникам будинків. Навіть поміркована преса критикує обидва ці закони. Але Т'єр їде далі. Він закриває 6 робітничих газет. Флуранса заочно засуджують на смерть. Бурхливі надруковані в газетах Т'єра, закликають громадян не піддаватися впливові „анонімного Центрального Комітету“.

Буржуазія наближається і зривається 13 березня. Т'єр наказав роззброїти національну гвардію. Він посилає міцні відділи на височини Белльвіля і Монмартра заволодіти гарматами національної гвардії. Операція вдається. Гармати щасливо опущено з височин. Гвардія спляти лише хазяйки, що рано вранці вийшли на ринок, бачать відділи салдатів і салдатів, що супроводжують гармати. Вони розбігаються по своїх кварталах і здійснюють тривогу. Через годину увесь Париж на ногах. Національна гвардія, блузнники, крамарі, жінки й діти вийшли на допомогу своїм гарматам. По дорозі вони зустрічають відділи лінійних батальйонів Національної гвардії під командою брата. Вони рушають прикладами вгору. Салдати йдуть до них. На Монмартрі сильний відділ війська під командуванням генерала Леконта перешкоджає їм дорогу. Генерал Леконт наказує стріляти—салдати йдуть. Зате стріляють жандарми. Падають салдати й жандарми. Юрба кидається вперед, стигає з генерала Леконта й вбиває його в Шато-ла-Вілла. Монмартрський батальйонів. Об 11-й годині вранці все місто в руках народу. Вулиці заповнені барикадами. Будинки ратуші ривуть прапор. На вулиці виступає юрба заарештованих генерала Клемана Тома, 48 року. Його та генерала Леконта розстрілюють під стіною будинка ратуші Розьє. Т'єр, урядові регулярних військ вийшли з Версаль. Перед втечею Т'єр передає в місті паризьким Перемога народу

17 березня за згодою Центрального Комітету паризькими мерами перебрані вибори до комуни. На збори прийшло 287 тис.

До комуни обрано: Бланкі, Гомбона, Делеклюза, Фелікса Пія, Беле, Флуранса, Вермореля, Валлеса, Лефранс, Рауля Ферре,—від Центрального Комітету: Журда, Морт'є, Ассі, та ін. Серед обраних—25 робітників, з них 13—члени Інтернаціонала: Мадон, Варлен, Дюваль, Ранв'є, Пенді, угорець

Лео Франкель та інші. Настали великі дні комуни, 72 дні, що вразили увесь світ. За прикладом Парижа йшло багато французьких міст. Комуна проголошено в Ліоні, Марселі, Тулузі, Нарбоні, Сент-Ет'єні, Кресо та по інших містах. В Європі загальне співчуття робітників дає себе знати низкою маніфестацій. За 72 дні свого існування Паризька Комуна поставила собі за цілє зруйнувати всю державну машину і замінити її новим ладом. Комуна перевела загальне озброєння народу, виборність усіх урядовців, відділення церкви від держави, націоналізацію всього церковного майна, передачу фабрик робітникам і кооперативним організаціям та низку інших революційних заходів. Буржуазія жакнулася. Буржуазна рептильна преса здійснює лемент, обвинувачуючи комуну в нечуваних злочинах. Версальські газети, а також газети найбільших провінційальних міст одна перед одною вигадують всілякі небилиці й жаль, що ніби то діється в Парижі. Газети пишуть, що Париж тоне в потоках крові, що національні гвардійці грабують будинки заможних людей, чинять насильства над жінками, розстрілюють чоловіків. Вони пишуть про те, що комуна розграбіла всі національні цінності з музею, церков та урядових установ. І це писалося тоді, як у паризьких банках і касах міністерства фінансів було на 3 мільярди цінностей у дзвінкій монеті, в зливках і цінних паперах, що їх комуна навіть не торкнулася.

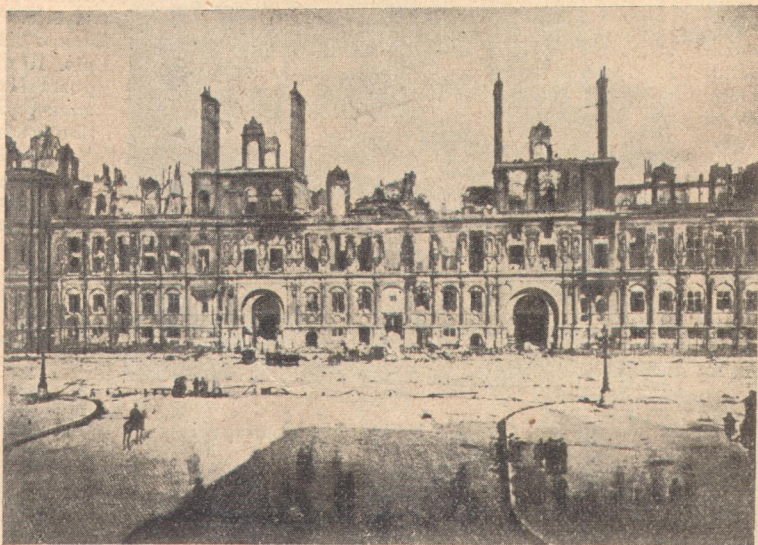
Але гляньмо на даліші сторінки паризьких газет. Т'єр з дозволу Б.смарка формує з бранців, що вернулися з Німеччини, 130 тисячну армію, бо свої салдати непевні. В неділю 2 квітня о 1-й годині вдень версальці без попередження від-

кривають вогонь на Париж. Приходить до сутички в околицях Нейлі. Це початок довгої низки боїв, що не припиняється вже до самого кінця. Паризькі газети від 4 числа передають такі подробиці. В неділю версальці, знищивши барикаду й касарню в Курбуа, пішли наступом, але при перших пострілах федералістів відступили, покинувши свої гармати. Відступивши, версальці захопили з собою 5 полонених і зараз таки їх розстріляли. За першими гарматними пострілами Париж береться за зброю. Всі вимагають наступу на Версаль. Рада комуни посилає в небезпечні місця дві сильні колони: одну під проводом Бержєре і Флуранса, другу під командою Еда і Клозєре. В понеділок 3 квітня колона Бержєре підходить до мосту Нейлі, але враз федералісти потрапляють під вогонь з фортеці Монт-Валер'ян, де, як вони гадали, мали бути свої війська. З вигуками „зрада“ федералісти безладно відступають, а версальські війська, що надійшли в новим підмогами, завдають їм поразки. В околицях Шату чота жандармів оточує Флуранса і його ад'ю-

танта Чіпріоні. Вони ставлять мужний опір, але кінєць кінцем знесилени мусять здатися. Пізнавши Флуранса жандармський капітан Демєре одводить його вбік і рубав йому шаблею голову. Це такий випадок жорстокості версальців передають газети. Колону Дюваля оточили версальці. Генерал Пеле гукає федералістам: „здавайтесь, будете живі“. Федералісти здаються. Тоді версальці скоплюють салдатів лінійних полків, що перейшли до комуни, розстрілюють їх, а з офіцерів зривають погони. Бранців під конвоєм відправляють до Версаль. По дорозі до Пті-Вієстр їх зустрічає генерал Вінуа. Він дає наказ розстріляти офіцерів. Начальник конвою доповідає йому про обіцянку генерала Пелле. Вінуа гукає: „Хто командував відділом?“ — „Я“,—відповідає Дюваль, вийшовши вперед.—„Я начальник Штабу“, говорить другий і стає поруч Дюваля. Виходить третій: „Я командор волонтерів із Мон-Руж“ каже він і стає поруч товаришів.—„Розстріляти тих ганебних каналієв“, лютують до стінки, комунари стискають один одному руки й вигукують: „Хай живе комуна“. Короткий випал і нещасливі падають трупами. Якийсь кавалерист стигає з Дюваля чоботи. Версаль святкує перемогу. Його газети наввипередки передають подробиці перемоги „Військ порядку“. В де-



Фелікс Пія



Будинок ратуші, де відбувалися засідання комуни. Спалено його 22—25 травня 1871 р., в останні дні комуни

гукає Вінуа. Їх ставлять до стінки, комунари стискають один одному руки й вигукують: „Хай живе комуна“. Короткий випал і нещасливі падають трупами. Якийсь кавалерист стигає з Дюваля чоботи. Версаль святкує перемогу. Його газети наввипередки передають подробиці перемоги „Військ порядку“. В де-

ДІЯЧІ КОМУНИ



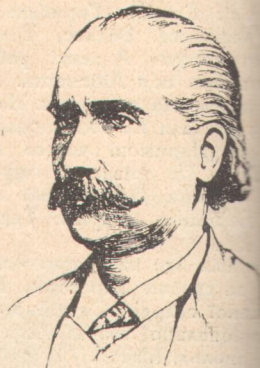
Генерал Клозере



Гомбон



Ассі



Арнольд

яких паризьких газетах між рядків почувається сум, вони закидають про компроміс. В інших газетах кидається в вічі легка зловтіха. „Офісіель“ від 5 числа скаржиться на нелюдяність версальців, що розстрілюють полонених і ранених. Робітничі газети навпаки повні ентузіязму, вони вимагають наступу на версальців. 6 квітня рада комуни призначає командувати паризькою армією поляка Владислава Домбровського. Як засіб боротьби з шпигунством і контр-революцією в Парижі переведено арешти. Серед заарештованих паризький архієпископ Дарбуа, кілька священників, кілька єзуїтів та інших осіб. Всіх заарештованих оголошують заручниками. Незабаром число заручників доходить до 300.

День у день бої, обороняючись Париж кладе основи майбутнього нового життя. Версальські газети сказано продовжують розливати потоки наклепів і інсинуацій, називаючи Париж „зачумленим місцем“. „Коли б нам треба було затопити це повстання в крові—каже один із версальських писак, Сарсе,—то це треба зробити“. Читаючи всі ці вигадки, Париж сміється. Коли переглядаємо щоденні огляди і паризьку хроніку, перед нами надзвичайно чітко виринає життя цього зачумленого місця. Ранок. Ревуть гармати. Відділи національних гвардійців ідуть на позиції, групи робітників з лопатами—копати шанці. Хлоп'ята надриваючись вигукують назви найпопулярніших газет: „Пер Дюшен“, „Крик Народу“, „Месник“, „Комуна“, „Трибуна Народу“ та інші. В кіосках продають і версальські газети, але їх мало хто читає. По скверах гуляють няні з дітьми. А коло них звиваються бадьорі гарібальдійці. Об 11 годині на бульварах з'являється елегантна публіка. Всі крамниці відчинені, кав'ярні переповнені. Юрба гуляє безпечнісінько. Театри, кав'ярні повні всерг. А де ж грабунки, розстріли, реквізиції, арешти. Арешти?—Ось вони.

Кав'ярня Петерс—одна з найрозкішніших. Тут після театру збирається найдобріше товариство: блискучі офіцери генерального штабу і дорогі кокоти. Аж ось з'являється патруль національної гвардії і все блискуче товариство відправляється до ратуші, де дежурний член комуни Ранв'є направляє жінок до тюрми Сен-Лазар, а офіцерів з лопатами рити окопи.

Ось як живуть ці розбійники. В їхніх руках міліярди тих, що бомбардують їх, а вони живуть на мізерні гроші, рівняючи до звичайного заробітку.

Але настають чорні дні Парижа. 20 травня, о 1 годині вдень 300 важких гармат відкривають вогонь на Париж. Від шпигуна Девофора версальці довідуються, що федералісти покинули ворота Мон-Руж, Ванв, Вожіар, Жуан-дю-Жур і Дофін. Зразу дається наказ рушити туди ударний кулак. На другий день о пів на третю випадковий прохожий, якийсь Дюкатель, йдучи мимо воріт Сен-Клу, дивується, що федералісти покинули і ворота і шанці. Дюкатель зізнає на бастион № 64 й махає білою хустинкою. Заходить туди морський офіцер—версалець. Переконавшись, що на шанцях нема жодного оборонця,

офіцер повідомляє про це штаб версальської армії. Мах-зараз таки телеграфує до Версалю кинути туди всі диві-

Версальці вриваються в Париж. Заскочені несподівано федералісти покидають фортецю й відступають до міста. Час боронитися за барикадами в своїх кварталах, кажуть. В штабі переполох. Домбровський з гуртком людей намагався організувати опір. Делегат військового відомства Де-випускає прокламацію: „Досить мілітаризму. Геть генеральні штаби з їхніми мундурами. Дорогу народам, що борються своїми руками“. Ця прокламація вносить ще більшу дезорганізацію, але zarazом робить те саме, що смолоскип, кинутий в роховий лях. За три дні місто вкривається цілою системою грізних барикад. Барикади сами ростуть із землі. На барикадах працюють усі: чоловіки, жінки, діти. Луїза Мішель і революціонерка Дмитрієва організують відділ із 25 тисяч. Але... це останнє зусилля Парижа його дні пораховано. Кадрні бої тривають цілий тиждень. Париж вогні. Члени з рушницями в руках борються на барикадах нарівні з жінками. Комунари п'янь за боронять свого міста, але ворог перемагає їх кількістю. Версальці беруть барикаду за барикадою, стріляючи полонених і ранених. Чутка про жорстокість версальців блискавкою розходить серед оборонців барикад і вони починають розстрілювати заручників. 26 травня вранці юрба вбиває архієпископа Дарбуа. Юрба розстрілює архієпископа та єзуїтів. 26 травня юрба відстрілює 48 заручників: 34 єзуїтів, 10 єзуїтів і 4 шпигунів. Версальці розстрілюють в ровах Венсенського замку. Бої завзятішають: комунари борються до останнього. Червнені газети передають подробиці взяття окремих барикад.

Версальці беруть одну барикаду за барикадою, стріляючи полонених і ранених. Чутка про жорстокість версальців блискавкою розходить серед оборонців барикад і вони починають розстрілювати заручників. 26 травня вранці юрба вбиває архієпископа Дарбуа. Юрба розстрілює архієпископа та єзуїтів. 26 травня юрба відстрілює 48 заручників: 34 єзуїтів, 10 єзуїтів і 4 шпигунів. Версальці розстрілюють в ровах Венсенського замку. Бої завзятішають: комунари борються до останнього. Червнені газети передають подробиці взяття окремих барикад.

Версальці беруть одну барикаду за барикадою, стріляючи полонених і ранених. Чутка про жорстокість версальців блискавкою розходить серед оборонців барикад і вони починають розстрілювати заручників. 26 травня вранці юрба вбиває архієпископа Дарбуа. Юрба розстрілює архієпископа та єзуїтів. 26 травня юрба відстрілює 48 заручників: 34 єзуїтів, 10 єзуїтів і 4 шпигунів. Версальці розстрілюють в ровах Венсенського замку. Бої завзятішають: комунари борються до останнього. Червнені газети передають подробиці взяття окремих барикад.

Версальці беруть одну барикаду за барикадою, стріляючи полонених і ранених. Чутка про жорстокість версальців блискавкою розходить серед оборонців барикад і вони починають розстрілювати заручників. 26 травня вранці юрба вбиває архієпископа Дарбуа. Юрба розстрілює архієпископа та єзуїтів. 26 травня юрба відстрілює 48 заручників: 34 єзуїтів, 10 єзуїтів і 4 шпигунів. Версальці розстрілюють в ровах Венсенського замку. Бої завзятішають: комунари борються до останнього. Червнені газети передають подробиці взяття окремих барикад.

Версальці беруть одну барикаду за барикадою, стріляючи полонених і ранених. Чутка про жорстокість версальців блискавкою розходить серед оборонців барикад і вони починають розстрілювати заручників. 26 травня вранці юрба вбиває архієпископа Дарбуа. Юрба розстрілює архієпископа та єзуїтів. 26 травня юрба відстрілює 48 заручників: 34 єзуїтів, 10 єзуїтів і 4 шпигунів. Версальці розстрілюють в ровах Венсенського замку. Бої завзятішають: комунари борються до останнього. Червнені газети передають подробиці взяття окремих барикад.



Вулиці Парижу 1871 р. На Монмартрі

беруть у полон старого дідуся—комунара. Офіцер намагається поставити його купу гною і там розстріляти його. „Це—протестує дідуся: „Я хоробро борюся і не бажаю на г... не вже я не заслужив собі кращої смерті“.

Кінець уже недалеко. Вилізши із своїх схованок буржуази зграя шакалів, іде вслід за версальською армією, комунари. За армією посуваються суди, засідачі на подвір'ях. Суд короткий. Ваше прізвище. Ви робітник? Так. Показіть ваші руки—і присуд виконується кілька кроків від цього місця, за рогом. А в тім, розстрілюють тисячами, навіть без усякого суду. 29 з Парижа покинчено. Розпочалася шалена розправа з переможеними.

„Ілюстраціон“ від 3, 10 і 17 червня залишив нам опис деяких хвилин життя найбільше відомих діячів комуні. Так, Ферра заарештовано в Люксембурському палаці 25 травня. Після допиту у генерала Сіза, його одвели до Пантеону на стрілі. Призначений для езекуції офіцер наказав йому стати на коліна. Він відмовився. Тоді два салдати силоміць згинають його до землі. Мілбер розриває одяг на грудях і кричить: „Хай живе нарід“. Після пострілу він же живий; до нього підходить офіцер і розряджає йому просто в лице свій „шаспо“.



Густав Курбе

Лафает за донесенням одного священника. Після жорстоких розстрілів.

Делеклюз загинув 25 травня на барикаді, що замикала вулицю Тампль.

Члена комуні Рауля Ріго заарештовано на вулиці Ільм. Підставлений під стіною перед „шаспо“ він не перестав гукати:

„Хай живе комунa, — геть Ферра“.

Головний командувач комуні Домбровський загинув 23 травня, ранений у голову на Монмартрі.

Члена комуні Брюнеля розстріляно 25 травня на вулиці Мару вкупі з його людою.

Колишнього головнокомандувача військ комуні Клоуза розстріляно на подвір'ї будинку припца Євгена.

Делегата комуні в мерії Парижа д-ра Тоні Муалена на смерть військовий присуд мали виконати в ніч під 28. Перед смертю він попросив дозволу зустрітися зі своєю громадянською дружиною, щоб узгодити її майбутню дитину. Цей запит був дозволений. До нього в камеру приводять його громадянську дружину, і він з двома офіцерами, які виконують обов'язки стрільця. О 2 годині вночі відбувся шлюб, а о 5 годині Тоні Муален розстріляно.

Журнал наводить ще декілька розстрілів: Ферра, Баллеса, Ферре і багато кого, як відомо, розстріляно. Жюль Ферре засуджений на довічне ув'язнення, а після засудження на заслання, і лише Ферре згодом засуджений на розстріл. Цю справу журналу можна було тодішньою гангстерською обставиною й неперевіреною перевірити, а також вимогами голодної на сен-

порядку й цивілізації“ взяла верх. В імені гуманності й справедливості версальців убили за один „крівавий тиждень“ на барикадах і розстріляли судовим порядком і без суду 17 чоловіків, як заявив про це голова Версальської військової юстиції. Після приборкання Парижа заарештовано 40 тис. чоловіків. З них 22.326 чоловіків звільнено, 10.488 — передано військовому трибуналові, що засудив 8.525 чоловіків на каторгу, на заслання, й до тюрем.

Скільки населення нестало в Парижі після розгрому комуні, можна міркувати з того факту, що на додаткових виборах в липні число виборців зменшилося на 100 тисяч, а багато галузей промисловості втратили половину своїх робітників.

Коли переглядаємо французьку буржуазну пресу періоду розгрому комуні (робітничу пресу загинула вкупі з комунією), якимось жахом віє від тієї дикої лютости, що з нею буржуазна преса домагається смерті комунарів. Так, газета „Батьківщина“, пише:

„Ці люди, що воювали і вбивали просто з замишування, нарешті в наших руках. Невже ми відповідатимемо їм милосердям“.

На комунарів треба полювати як на диких звірів — лементує „Громадське Добро“.

„Що таке республіканець? — Дика тварина... Так вперед же чесні люди“ — галасує „Фігаро“, — „сміліше, ще один останній напад, щоб раз на завжди розправитися з демократичною й інтернаціональною наволохочо“.

Так свякувала перемогу „гуманність і цивілізація“.

* * *

У передмісті Парижа, на кладовищі „Пер Лашез“ залишився вічний пам'ятник комунарам.

Це стіна.

На ній рукою невідомого художника викреслено жіночу, знесилену, але відважну.

Вона символізує останні хвилини комуні. На стіні вінки, квіти, написи.

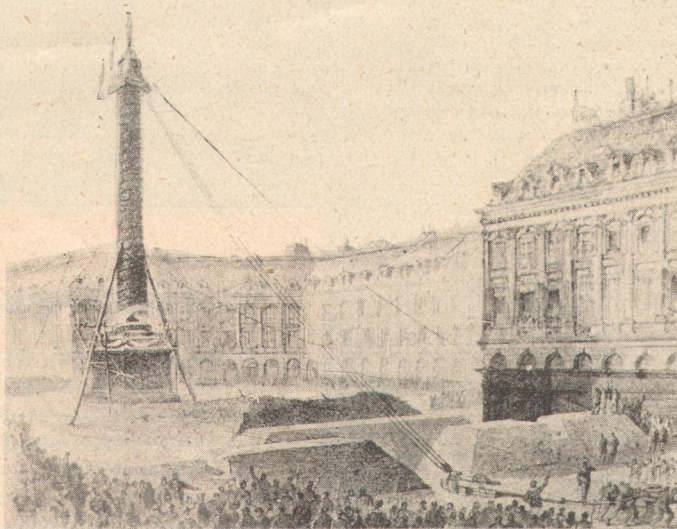
В одному місці чітко вибито по камінню: „хай живе комунa!“.

Що року, в день роковин комуні, десятки тисяч робітників Парижу демонструють свою пошану до комунарів, а також солідарність з ідеями комуні.

Що року „республіканський“ уряд Франції зазнає великих турбот, бо ж багатотисячні колони демонстрантів створюють небезпеку.

Більш як півстоліття пройшло з дня кривавої розправи над комунарами, а після того не було ще ні одного року, щоб день вшанування пам'яті комунарів пройшов без втручання поліції та жандармів.

Буржуазія, жорстоко розправившись з комунарами, добре знає, що справа комуні живе в серцях робітників і тому всіма засобами державного насильства намагається придушити навіть пам'ять про них.



Вандомську колону стягують з постаменту



Стягнули

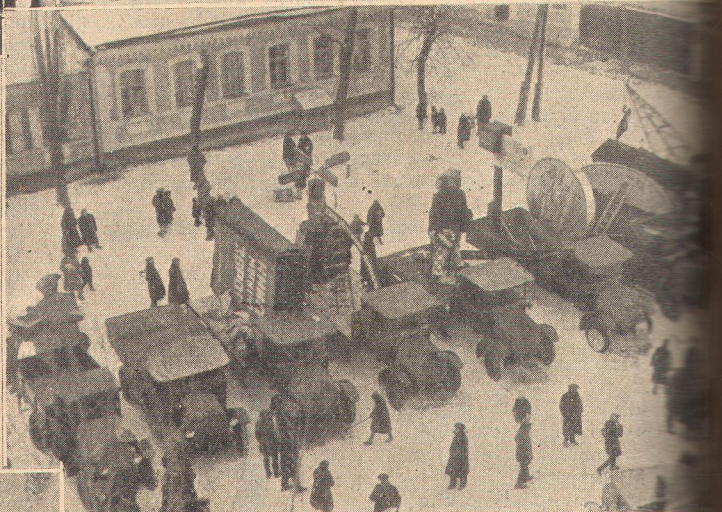
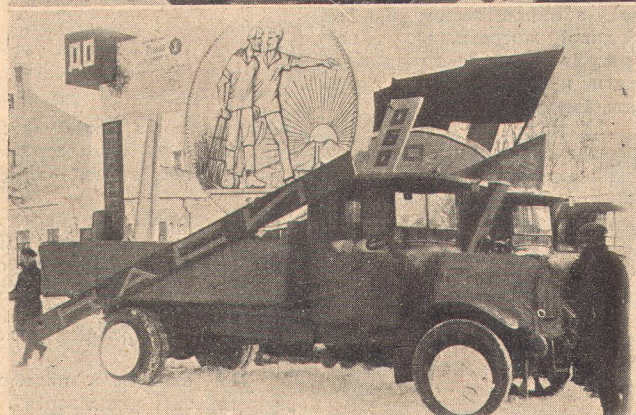


фото ...

ПЕРЕДВИБОРЧИЙ КАРНАВАЛ У ХАРКОВІ

В цей день вулиці міста запружено тисячами людей.
— Всі сто відсотків на перевибори! — Таке гасло.
здійснюється. Активність працюючих мас не аби як
року до перевиборів особливо уважно ставляться всі
дящих. Різнаманітніший карнавал, що надав місту
барвистого тону — наочний доказ цьому. Нема майже
заводу, фабрики, підприємства, де б не брали участь
карнавалі. Молодь особливо. Від піонерів до комсомольців
брали жваву участь у підготовці до перевиборів.

ЛЮЛЬКА Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Серед цілої колекції дорогих гарно оздоблених люльок турецького штилю в Кубано-Чорноморському музеї — на найпочеснішому, на самому вигідному місці лежить найбільша з них — „люлька Т. Шевченка“. Вся вона фігурно вирізьблена з білої кости, кришечка та вінчик, що по ньому кругом написано друкованими літерами: „Тарасу Шевченку от Костомарова Н. 1847,“ мідні.

Дивуєшся, як потрапила сюди, в Кубано-Чорноморський науковий музей ця люлька? Але провідник музею скоро спростує ваш сумнів:

— Трудно сказати, при якій нагоді була подарована Костомаровим ця люлька поетові. Однак цікаво те, що ця маленька німа річ дозволяє нам думати, що між „братчиками“ — цими двома видатними людьми свого часу — був тісний дружній зв'язок. Мабуть 1847 рік, не дивлячись на те, що Тарас Григорович на допиті запевняв близькі стосунки, був роком са-

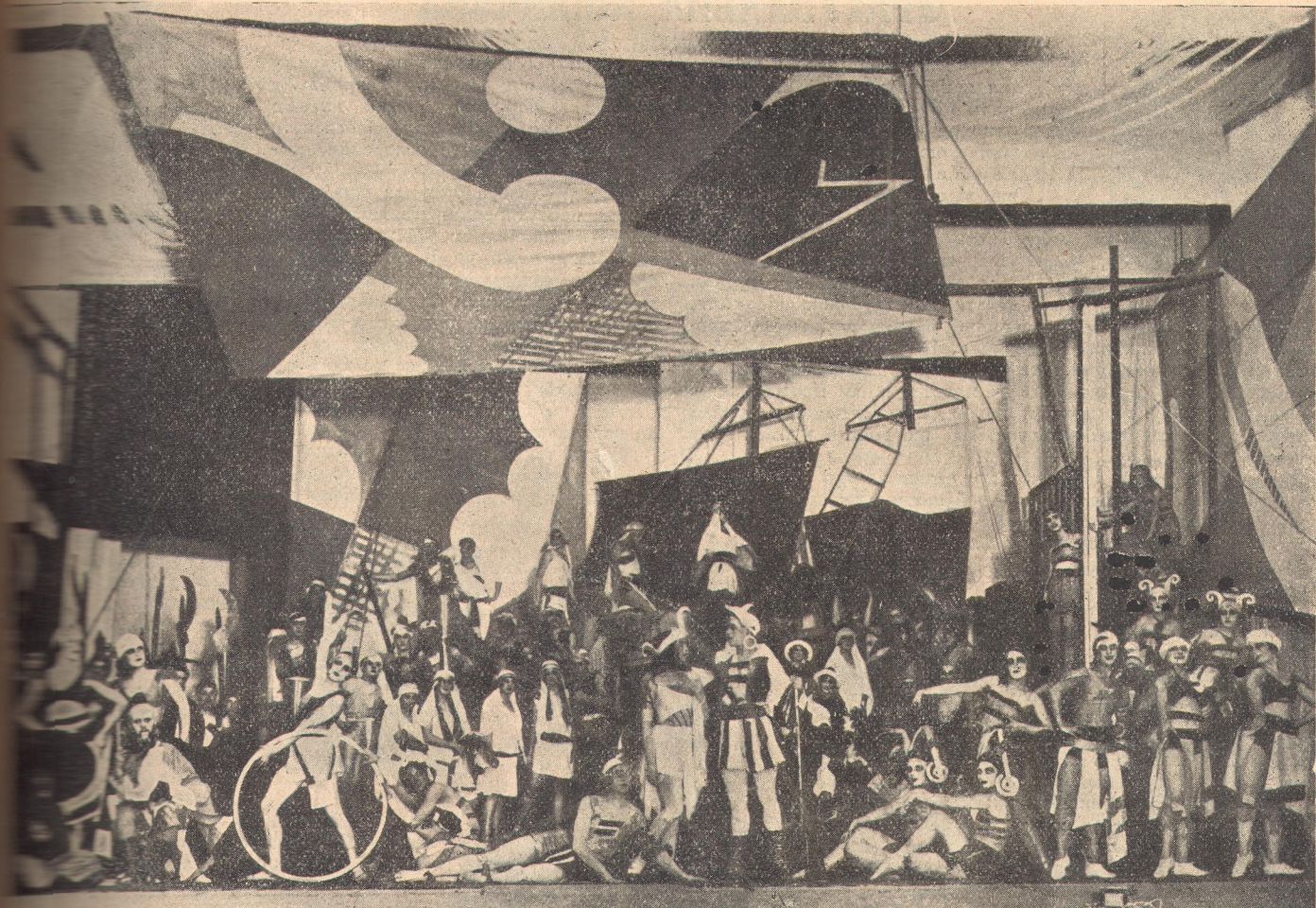
мих тісних зв'язків Шевченка і Костомарова, бо чому б імено в цей рік треба було їм обмінятися люлькою з одного боку і віршем „Н. Костомарову“ — з другого.

Цю надзвичайно цінну річ передав до нашого музею, разом з іншими музейними цінностями, старший син відомого збирача музейних рідкостей Івана Івановича Мазая. І. І. Мазай був один з найбільших поміщиків на північному Кавказі, біля Майкопа, мав кілька економій, розводив по 200 000 штук гарних овець. Але року 1905, 5 жовтня на 44 р. життя, його убив рідний менший син за те, що батько Іван Іванович „марно трапив“ економічні гроші на придбання музейного характеру речей, а в тім числі і люльку Шевченка.

Архів І. І. Мазая почасті згорів під час пожежі в його маєтку, а почасті ще недосліджений. Через те й не легко сказати, відкіль він добув цю люльку. Дуже



можливо, що І. І. Мазай її придбав у Якова Гарасимовича Кухаренка, який був родичем, бо цей останній був приятельськими відносинами з Шевченком.

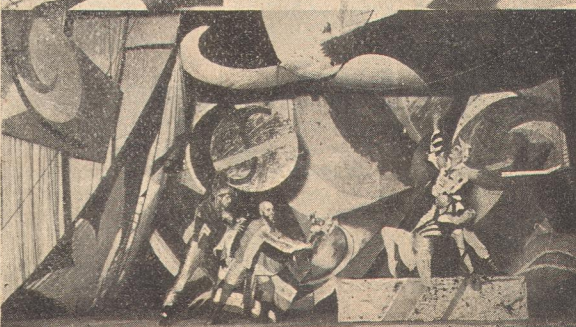
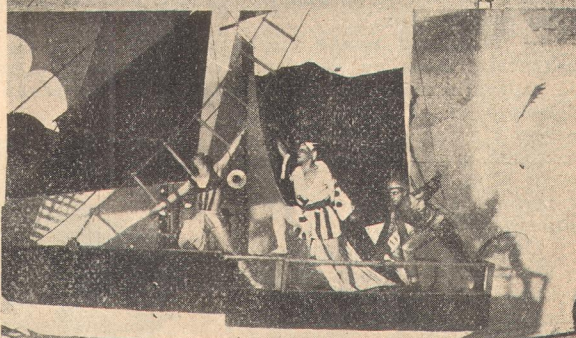
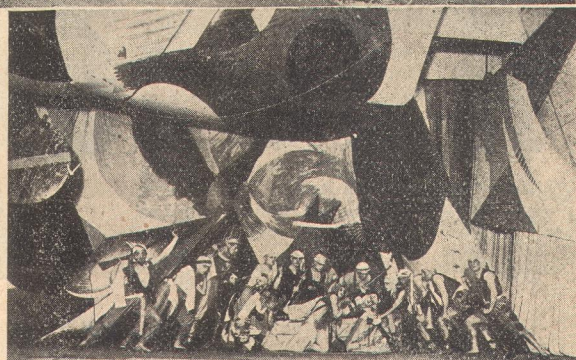


„КОРСАР“ У ДЕРЖАВНІЙ ОПЕРІ

Остання балетна вистава в Державній опері—„Корсар“ стала, головним чином, дуже помітним явищем у нашої театральній дійсності завдяки до неї зробленому справжньому художньому оформленню. Художник А. Пегрицький змалював яскраву казку. Серед цікаво зробленої картини відокремлюються: сон Медори, загибель корабля, а також чудова завіса.

У цього художника завжди крім барвистості, соковитих фарб,—багато темпераменту, бадьорості, життя. Старенька казка в фарбах А. Пегрицького оживає, стає гострою, наближається до сучасного сприйняття ідеології давньої казки.

Танки славив балетмайстер Вігільов, диригент — Вейсенберг. Вони з художником утворили цікаву виставу і „Корсар“ заслужено зустрічається значним успіхом у широкого кола глядача.



УРЯТУВАЛЬНА КОПІЙЧИНА



СЕРЕД числених листів, які щодня приходять зі всіх кінців України на ім'я Всеукраїнського старости було, одно од селяського хлопця. До нього шпилькою прикріплено асигнацію в 1000 карбованців зразку 1921 року.

„Пише вам син незаможниці вдови... З першого началу состоить Каїнес, пишу листа дяде Петровському про нашу гірку жисть“...

Гірка „жисть“ удови з хлопцем, що й казати. Але ще гірша свідомість, що на дні скрині, в старій бавовняній панчосі лежить 1000 карбованців, з якими нічого не зробиш. І ось, як пише хлопець „наша мама плаче кожний день через ті 1000 карбованців“...

Можна було б навести безліч прикладів, як гіркий досвід переконує людину, що кращий спосіб для збереження грошей — ощадкаса. Це остільки життєва тема, що вона й у літературу ввійшла.

Цікаве оповідання П. Нечая про селянина що заховав пів сотні зайвини із спроданого жита й потім ніяк не міг знайти гроші. Спочатку він сховав свої 50 карбованців на горіші під наркою біла бантини. Не встиг він злізти з горіша, аж похолов — забув з якого боку захсав гроші: Знайшсв. Знову заховав у свининці, барлагом притрусив. А що як свиня нанюхав гроші? Пошматує на клаті? Заховав у третьому місці. І знов муки. Кінець-кінцем людина стільки таскала гроші із одного місця на друге, аж поки не випали вони з пазухи й жінка не сховала їх у скриню, не сказавши про це чоловікові



„Будь же ви трижди анахтемські, де я вас заховав?..“ Перерив свининець — свиню трохи не вбив. Одкопав присьбу кругом хати — цілі окопи понавертав.. Ясла витяг, коня вилами б'є... Виліз на повітку — зривав нарки...“

Родина вирішила, що чоловік сказався, а коли й баба Химка із свяченою водою не допомогла, до справи втрутилася голова сільради, що хотів бідного відправити до міста, як сказаного..



Адже розлучитися зі звичкою ховати гроші в глечик не так легко. Тисячі вагань виникають. Не дарма доповідачів, що закликають на селі не минати ощадкас, закидають різноманітними запитаннями.

— Чи завжди можна одержати свої гроші назад? Чому це радянська влада не виплатила старі ощадження, зроблені ще за царату? — І тільки, коли дізнаються, що царський уряд здебільшого кинув народні ощадження у в'їну, що завжди, коли завгодно, можна свої гроші одержати з ка і та ще з певним відсотком прибутку — тоді лише міняється ставлення до кас.

Ощадна справа розвивається в нас швидким темпом, але поки ще ощадкаси охопили цілком недостатню кількість населення, особливо селянства. Вкладників селян по всіх касах України налічується 91234, що становить тільки 1,8% всіх господарств. А на одно господарство припадає 44 коп. селянських вкладів.

Чи доводиться казати про неприпустиму мізерність такої цифри? За таких вкладів безумовно величезна кількість селянських ощаджень продовжує переховуватись по

глечиках, під долівкою, на горіщах, у свинарнях, під яслами, у скринях, у панчосах. За такої цифри вклад в ощадкаси не можуть ще відігравати помітної ролі для прискорення розвитку промисловости.

Поволі але певно думка про ощадження, про утворення завдяки поступовим накопиченням можливостей для здійснення того чи іншого бажання просякає різноманітніші шари населення. Влаштування родинного життя, курорт, екскурсія, придбання ливів — ковзанків, коняка, або машина в селянському господарстві — все це мета ощаджування різних шарів різних віків.

Діти, особливо учні, — ті вдаються, щоб ощадити, здебільше до карнавок — скарбничок.

Віяти таку карнавку в ощадкасі — це значить підкорити певній суворій дисципліні: Справа в тому, що карнавка у вас ключик од неї в ощадкасі. Якщо вкинеш якусь копійчину,



назад уже сам не вилупнеш (широ кажучи, великого бажання вилупнеш; отже треба туди удосконалити карнавку зразок закордонних, мають певний механізм абсолютно байдужі до яких передчасних сподівань якогось нетерплячого селянина).

Карнавка — перша ступінь ощадження. Вона має свою довгу історію.

В час розкопок міста Утики — колонії кінців на північному березі Африки — знайдено глиняну модель античного часу, що виявилася карнавкою зі щільною для кидання монет.

В Англії поблизу міста Салісбурі в лянні у полі викопав карнавку, в якій знайдено золоті монети старогрецької доби, що їх випущено понад 2000 років тому.

У середні віки хатні карнавки робилися з дорогої порцеляни й оздоблювалися прекрасними рисунками.

За наших часів навіть у напівдикоутубільців Вестіндських островів, зустрічаються скарбнички, зроблені з бамбових палиць, або зі шкаралупи кокосових горіхів. Отже бачимо, що прагнення

ощаджувати на випадок тої чи іншої потреби, властиве людині з найсвіжіших часів.

Наприкінці варт згадати про ворогові ощадної справи. Гадайте, що це виключно марнотратці. Є інші вороги. Це зацьковують товаришів, які мішанина, за об'єктивності „принципові“ ворогові забувають, що ощадкаси й раніш були, але пер особливо, місцем, куди несе свої невеличкі копійки трудова частина населення. Непман завжди знайде інший спосіб заробити та побільшити свої гроші. Ніколи трудові копійки не складуться в талар.

Копійка, відомо, що про „чорний день“ швидко вислизав з кишені й виконує своє призначення.

Чи не повинні ми в такому разі з більшою увагою поставитися до ощадної книжки, яка допомагає утворити в нас тверезий побут.



Я. Бріх

НАКАЗ ДЕПУТАТАМ

Стій!
Тебе до Ради
Обрали.
Слухай —
Наказ депутатам!
Ми сьогодні
в цементові
труби грали,
колективом надушили
супостата.
Депутате!
Ми — наказуєм.
Ми тривкі
і тягучі, як гума.
несемо
і скидаєм, що
разу
в'дливий історії
клунок.
Депутате!
Слухай —
вивертай вуха.

Ми — наказуєм!
Підвищити країну
в соціальній якості.
Он на Заході буржуазія
брехні розмазує
й фабрикує смертельні
пакості.
Ми протестуєм
проти серця
закавулків,
проти дідами
вискобзаної землі.
Кожна пригорщ
грунту
життям булька
і гукає:
за комуну!
За хліб!
Нехай впадуть
напів розрубані
за старим
дікі спомини.

У димарі заводів
трубили ми.
Сиренили в кожний
фабричний комін.
Знайдіть в собі
людину ліквідаторів
ліквідуйте
неписьменність
й полотняні штани,
щоб на Донбасі
машинобудівельний
„інкубатор“
викидав, що мить
один штатив.
Так ми обрали
Ради.
Установили дротяні
нерви.
В першій країні Радянська
Влада
у свистки локомотивів
трубить:

Вперед йди!
За кордоном
Конституцію
Обезхвостили конгресом
та сволоч
продукує фальшиві
червінці.
Та робітник
Меридіани мозолями
окреслив,
там зілість летється
через режиму вінця.
Депутати!
Вам наказуєм.
Вам — обіцяємо ми
також.
З вами працювати —
будувати разом.
Віки хапати
й кричати:
Соціалізм
д-а-й-о-ш!!

ІСПИТ ВИТРИМАНО

ГОЙДАЮТЬСЯ в повітрі великі червоні літери: „ФІНІШ. Привіт лижівцям-зор'янам“.

Підскакують літери, немов хочуть глянути поверх дерев міського парку на шириті снігом лани, вгледіти групи лижівців, які уперто посуваються до Харківського ліжового парку, щоб ще раз довести свою витриманість, своє вміння вчасно виконати наказ, перемогти....

З усіх боків України, не зважаючи на морози, на бездоріжжя — виїхали у Львівський ліжовий перебіг сотні заїжджених юнаків, щоб ще раз довести свою витриманість, своє вміння вчасно виконати наказ, перемогти....

Танцюють золоті соняшні „зайчики“ в руках оркестри. Жваво гомонять білі пташки глядачі. Нетерпляче поглядають на годинники. Але занадто поволі посуваються стрілка...

Фініш — себ-то офіційна реєстрація — зустріч з 1-ої години до 4-ої дня.

Як з'явилися представники колегії з питань організації комітету, то відразу ж, з виключною акуратністю, на головну алею парку вибігла перша колона зоряно-червоноармійців.

У повному бойовому озброєнні: з рушницями, сумками, протигазами, тягучи за собою на полозках кулемета, вони посувалися до фінішу стрункими шеремами.

Вражала бадьорість. Дивлячись на їх жваві обличчя, не вірилось, що позаду вони залишили важкий шлях — сотні кілометрів.

Урочистий марш лунав по парку...

З невеличкими перервами прибували один за одним нові колективи зорян. Чугуїв, Луганське, Зіновівське, Охтирка, Дніпропетровське, Куп'янське Богодухів, Зміїв, Харків, Вовча та інші міста виставили своїх фізкультурників для участі в Зоряному перебігу і вони блискуче виконали завдання.



Червоноармійці - кулеметчики



Фініш всеукр. зоряного лижового перебігу в Харкові

Тепло зустрів Харків своїх гостей: Обід в одній з кращих їдальень, потім відпочинок в найкращому готелі столиці „Червона“.

А ввечері в Центральному Будинку Червоної Армії — вечір на честь Всеукраїнського зоряного перебігу.

Велику залу переповнено. Місць не вистачає. Стоять у проходах, попід стінами. Паки привітання летять зі сцени.

Представники ВОФК, ТСО-АВІА-ХЕМУ, УВО, та інші підсумовують

наслідки перебігу, висвітлюють його величезне значіння в справі загартування червоноармійця, збільшення його витриманості й беззастоватності, відзначають його досягнення в останньому всеукраїнському лижовому перебігові.

— А досягнень багато. Крім того що всі колективи проходили не менше ніж по 50 кілометрів на день, що завдання виконано точно, вони по всіх селах провадили велику культ-роботу, організували мітинги, бесіди і в їх розмовах з селянами обговорювалися пекучі завдання: — підвищення врожайності, перевибори рад, колективізація сільського господарства, то-що.

Особливо відзначались червоноармійські колективи, що навіть встигли випустити стінні газети, присвячені окремим важливим питанням.

Отже зрозуміло, чому оплесками гриміла зала, коли хтось відзначив, що всеукраїнський зоряний перебіг — яскравий доказ дисциплінованості, витриманості нашої молоді, що

всеукраїнський зоряний перебіг це блискуче витриманий іспит на звання радянського фізкультурника.

РАДЯНСЬКО-ЛИТОВСЬКО-НІМЕЦЬКА ЗАЛІЗНИЧА КОНФЕРЕНЦІЯ

Нещодавно в Москві відбулися засідання радянсько-литовсько-німецької конференції в справах безперевантажного сполучення.

Попередню розробку питань провадилося в комісіях, а потім все розглядалося й затверджувалося на пленумі. Серед багатьох цікавих питань в першу чергу заслуговує на увагу радянської суспільності те, що на конференції твердо полагоджено всі справи що до прямого безперевантажного сполучення вагонів-льодників західно-європейського типу. На конференції також детально обговорювалося питання про поширення зони залізниць СРСР, в межах яких матинуть рух вагони німецьких залізниць. Зараз конференція вже закінчила свої роботи. Майже по всіх питаннях вчасники її договорилися. Лишається тільки конкретно перевести в життя прийняті постанови.

На наших фотках: Зверху — голова делегації литовських залізниць Г. Ю. Чурлис; взнизу ліворуч—голова делегації німецьких залізниць д-р Сімон та Уповноваж. Наркомшляхів по закордонних справах тов. Н. В. Лагутін; взнизу праворуч—чл. делег. литовських залізниць г. В. Рагкау, голова делегації латвійських залізниць г. П. Бейкман, чл. делег. латв. залізниць г. А. Янсон.



АЕРОПЛАН НА САНІТАРНИЙ СЛУЖБИ

Тов. Грамцова — вчителька с. Канза-Наволоки, 80 км від міста Пудож. Озельської губ., — брала активну участь у громадській роботі. Після перевиборів до рад т. Грамцова поверталася вночі з села до міста Пудож. Була сніг, завірюха, т. Грамцова збилася зі шляху, занесила й втратила свідомість. На

нок селяни знайшли її вже в замерзлу. Треба було витратити багато зусиль, щоб привести т. Грамцову до свідомости. Мороз доходив до 20° і її зальоденів. Тов. Грамцову було доставлено до пудожської лікарні, де лікарі визнали за необхідне зробити міново надзвичайно серйозну операцію. Для цього треба було перевезти хвору до Ленінграду, отже тов. Грамцову разом з її матір'ю було доставлено в Ленінград на самолєті. Літун Міхєєв вилетів з Ленінграду на плані „Добролюбі“ і доставив вчительку в інститут удосконалення лікарів. На консіліумі з відомих хірургів, професорів Петрова, Опеля, Штейна й інш. було констатовано грену голени лівої ноги й гангрену пальців правої ноги. Замерзла тіла, крім цього, було вкрито язв т. Грамцовій ампутовано ногу й пах.



Операцію робили проф. Петров і Опель. Хвора зараз знаходиться над доглядом ст. асистента д-ра Хруглова. На фотках — Міхєєв, зверху — вчителька Грамцова. Вона вже вижує. Фото зроблено на 5-й день після операції.

РОБІТНИКИ ДОНБАСУ УКРАЇНІЗУЮТЬСЯ

Українізація мас в Астемівській окрузі проходить в порядку ударної кампанії. На кожному підприємстві організується українські гуртки, бібліотеки і влаштовується виставки „української книги“.

В робітничому селищі Горлівці (шахти і завод з населенням 20 тис. чолов.) більшість шкіл українські — всі 4-х річки, залізничні і перші три-мєстри 7-ми річок, руською мовою викладається лише математику, фізику та хемію. Як діти, так і дорослі робітники залюбки читають українську книгу.

За такого темпу українізації, звичайно, всі підстави гадати, що Горлівка посяде в цій справі одно з перших місць.

Взагалі ж у Донбасі зараз помічається підвищення зацікавлення українською культурою. Приїзд донбаських робітників до столиці Радянської України поклав тісний зв'язок між робітниками й письменниками. Після одвідування нашої столиці, представники різних течій пролетарської літератури вже не раз їздили до шахтарів. Літературні вечірки користувалися значним успіхом. Цими днями до Харкова приїздили робітники Луганська. В будинкові В. Блакитного було влаштовано зустріч робітників з письменниками, що читали свої твори.

На наших фотках: робітничий гурток в селищі Горлівці, Астемівської окр. Ліворуч — в книгарні, праворуч — виставка української книги. Фотографії Г. Раппенпорта





Загальний вигляд Риму. Праворуч—папа Пій XI

МУСОЛІНІ Й ВАТІКАН



ДЕСЯТ років тому „Папська держава“, що широкою смугою простягалася по Апенінському півострові, заступила шлях італійській буржуазії шлях до утворення єдиного італійського королівства. Існування світської держави під владою папи йшло наперекір ідеям буржуазної революції, яка поставила за собою остаточну мету об'єднати всі провінції під владою короля Емануїла. Королівські війська 1870 року вступили до Риму і примусили папу відмовитися від світської влади.

Відтоді папський владика всіх католиків не хотів визнавати уряду, що проголошено папською державою. Він відкинув державу винних у здобутті Риму, підкоритися „гарантійному заповіту“ папи зберігав папі всю духовну владу, а світську владу його „світської“ і об'єднаної „Ватиканської в'язни“.

У той час, як король Генріх IV просив прощення у папу Григорія VII, що вилучив короля з трону дев'яносто років. І коли Емануїл не пішов вклонитися папі, він був вже непотрібний монарху Італії, він репресував владу феодалів і поміщиків, а папа виступав перед новими хазяїнами. Папа покладав початок ворожнечі, яка тривала п'ятдесят років.

В той час, як король Генріх IV просив прощення у папу Григорія VII, що вилучив короля з трону дев'яносто років. І коли Емануїл не пішов вклонитися папі, він був вже непотрібний монарху Італії, він репресував владу феодалів і поміщиків, а папа виступав перед новими хазяїнами. Папа покладав початок ворожнечі, яка тривала п'ятдесят років.

В той час, як король Генріх IV просив прощення у папу Григорія VII, що вилучив короля з трону дев'яносто років. І коли Емануїл не пішов вклонитися папі, він був вже непотрібний монарху Італії, він репресував владу феодалів і поміщиків, а папа виступав перед новими хазяїнами. Папа покладав початок ворожнечі, яка тривала п'ятдесят років.

нішої з усіх релігій, що виплекала в своїй лоні інквізицію й єзуїтів—Ватикан не перестав бути тим центром, куди збігалися тисячі ниток з усіх кінців світу, звідки протягував свої дотикальця голова прелатів й кардиналів, єпископів і місіонерів. Католицизм мав своїх агентів по всіх дипломатичних кабінетах і не переставав відігравати величезну роль в політичних подіях останнього півстоліття.

Узявши силу, переможний фашизм не маніжився з католицькою церквою: він одняв у неї привілеї, сконфіскував майно релігійних орденів, відлучив церкву від держави. Італійський імперіалізм був упевнений, що сам, без допомоги папи, упереться з усіма завданнями.

Ще два роки тому Мусоліні одверто заявив, що не можна навіть порушувати питання про повернення папі хоча б обмеженої світської влади.

Але за лаштунками відбувалися події, що не в'язалися з такими словами. У тиші кабінетів, на таємних нарадах представники двох ворожих таборів торгувалися за можливу згоду.

На п'ятому році життя ідеологи фашизму зрозуміли, що католицизм ще може добре їм прислужитися в боротьбі з робітничою класою й селянством, у підтримці авторитету режиму фашистської диктатури поза межами держави, нарешті—



Кардинал підписує угоду з Мусоліні

в боротьбі за колонії: місіонер, що йде слідом за салдатом, важливий не менш від першого. Просуванню церковного авангарду французького імперіалізму на Близькому Сході треба було протиставити силу італійську—а така сила була в руках папи.

Річ була у тім—чи сплатяться ті поступки, що їх дадуть Ватикану? Відповідь залежала від того, що саме одержить папа за мир з Квіріналом.

Цими днями Мусоліні підписав мирну угоду з секретарем Ватикану—кардиналом Гаспарі, що репрезентував папу Пія XI. Католицьку релігію проголошено за державну, духовництву повернено деякі привілеї, а головне—папа знову буде світський владика. Що правда, від колишньої держави нема і сліду, тепер володіння Пія XI обмежується „Ватиканським містом“, що складається з Ватикану, собору св. Петра й околиць містечок. Проте на цій території папа необмежений владика, екстериторіальність якого поширюється навіть на де-які церкви поза „папським містом“.

Міліярд лір, як компенсація за відірвані у 1870 році володіння, ствердили умову.

Мусоліні недорого заплатив за мир з некоронованим владикою, що обдає чотиристами мільйонами релігійних фанатиків й величезною армією салдат католицької церкви. В боротьбі з французьким імперіалізмом італійський придбав собі доброго союзника.

Павло Кельвер

ЗИМОВА ВІДОЗВА

Тільки
вдарить
годинник
шість
і музики в пивницях заграють—
йдуть
туди
підогрівати „жисть“
поодиноці і
зграями.
І давнять шклянки
й поринають години
в пивній
піні.
— Товаришу!
Пр лни тост!
— Залиш!
Я
доведу вам,
що не все одно!
— 20-градусний мороз
краще ніж
40-градусне вино!
— Хай стоять шклянки повні градусів!
Зробіть підрахунок витрати сил!

Температура
тіла людини —
36
— десятих 7.
Алкоголь
її
не зробить вище!
— Киньте
в пивницях
підогрівати „жисть“!
Покохайте мороз
і вітер
що в вуха свище!
Знайте!
— нагадаю вам знову я —
ви пита
пляшка
40-градусної,
з'їдає
градус
здоров'я!
Товариші!
Припиніть тост!
Зламайте
традиції старих замки!

— В 20 градусний мороз
беріть коньки
і йдіть на ковзалки!
Хай
там
вітер
в лице
тиче
морду!
— Забудьте —
пивниць
прикраси!
— Все для зимового спорту,
що гріє тіло —
плюс!
зміцнює м'язи!
Гасло нове висувують дні:
Бийте,
ковзалко й ледяна гора,
вино!
— Висловлюйтесь
фігурально
не в пивній.
а —
ковзайтеся фігурально!

СОБАКА—ПОМІЧНИК

СОБАКА, як відомо, розумна і чула тварина. Його можна багато чому навчити і розумно використати в різних обставинах, що вже з давніх часів і робить людина, з часів, коли собака був лютим вовком.

На далекій півночі в тайзі, на широких снігових низинах, собака „покриває“ десятки й сотні кілометрів, запряжена людиною в санки. Собака охороняє худобу, розшукує злочинця, собака вірний помічник і товариш рибалкам, радистам, що х багато кілометрів відмежовує від населення, пра- рука мисливця і на- решті в останню імпері-

йовій обстановці. Тут не треба стерегти гурти худоби, не треба посилати наукозу експедицію на північний бігун на собаках, розшукувати вбиту качку в річці. Справді ж собака на фронті може, і буде нести (це вже показали маневри Червоної армії) дуже важливу і відповідальну роботу. Собака може виконувати службу зв'язку,



місць, чи на-
на сила не
суватися і
кулемет, та
помогу йде
Його (соба-
гають у
возок і він
швидко й
возить куле-
сця на місце
Всім
навчав соба-
ТДО-Авіохе-
ціальному
ному майда-
нальному
За кільк-
частина соб-
конує біль-

ялістичну війну—собака на фронті. Цей останній досвід і вирішила використати всеукраїнська рада ТДО-Авіохему для зміцнення оборони СРСР. Нещодавно при всеукраїнській раді ТДО утворено секцію службового собаківництва, завдання якої з собаки—грашки безтурботної людини зробити корсінного помічника Червоної армії.

На перший погляд здається, що собака мало чим допоможе Червоній армії в бо-

краще й швидче за людину відносити до- несення до штабу чи зв'язатися з іншою частиною. Підносити набой стрільцям на лінію вогню, набой кулеметам, розмоту- вати телефонний кабель.

Собака несе санітарну службу: роз- шукує поранених і дає знати санітарам, а легко пораненому дає першу медичну допомогу медикаментами, що має при собі. А в горах чи місцях, де дуже глибоко за- ліг шар снігу і немає шляхів, червоноар-

номерів: возять кулемети, під- бої і т. д.

Для справи зміцнення оборо- ристовується породисті собаки, го німецькі вівчарки, добер- південно-руські вівчарки.

Секції собаківництва органі- всій Україні при окружних ра- Авіохему. Нині, крім Харкова- ції вже утворено в Києві та- вже розпочали свою роботу.

Серед халтурників



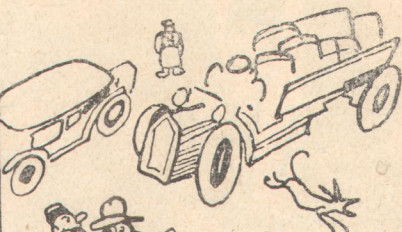
— Будував писати п'єсу
— Що, тема в?
— Та ні: грошей нема.

Коопмеханіка

„В Тульчині трапилось, що мануфактура з кооперативів перейшла до приватників“.



— Чого це біля приватника така черга?
— Та це до кооперативу мануфактуру привезли...

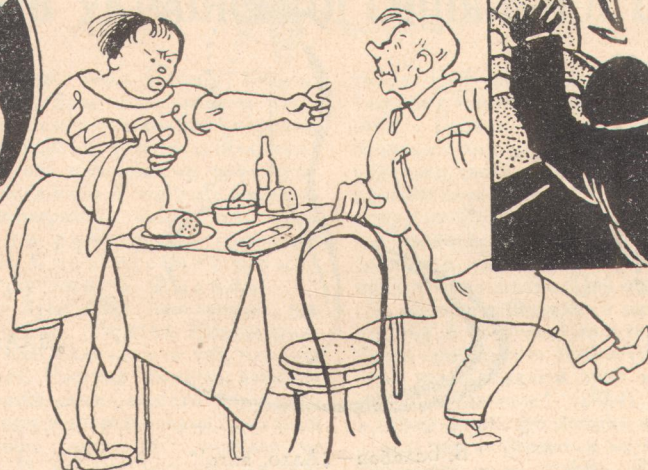


— Чому це: раніш—„Невозмо-
жик на коня“, а тепер—„Пролета-
рю на авто“?
— Та куди ж їм з кіньми пово-
дитися, не вміють...



Винахідливі питання

„До винахідників ще й
до цього часу ставлять
ся часто погано“.



Вихід

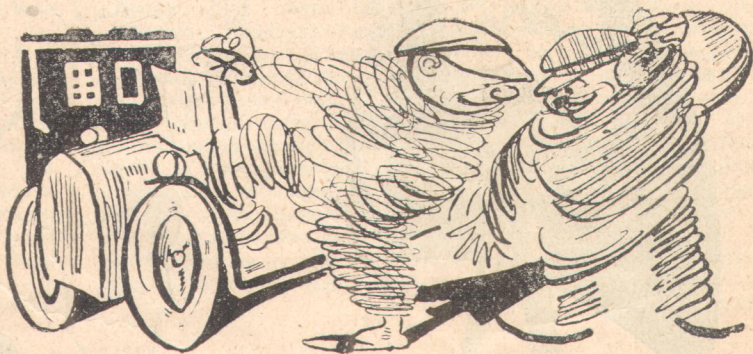
— Чорти його знають: добрі ці продукти, чи ні?
— А ми зробимо отак: я накриватиму на стіл, а ти дзвони
до швидкої допомоги.

В суді



— Знаєте, зараз коли викликають, вставати не
можна сидіти.
— Та це добре... коли тільки на суді, а що, коли
вдома...

Серед шоферів



— Чув, в Америці 24 мільйони автомобілів?
— Еге! Уявляю собі як там швидко зменшується населення.

По суті

„Виявилось, що артист
Блюменталь-Тамарін—люди-
на з антирадянськими по-
глядами“.

Тамарин (в ролі Чацького):
„Геть з Москви!“
З публіки: „Та воно і з
Харкова не завадило б...“

АКТОРИ „БЕРЕЗОЛЯ“

Малюнки худ. М. Сімашкен



Н Титаренко — „Мікадо“



Л. Сердюк — „Седі“



Б. Чистякова — „Нар. Малахій“



І. Білашєнко — „Мікадо“



О. Гірняк — „Нар. Малахій“



Б. Бадабаш — „Алло, алло!“



Д. Антонович — „Яблуневий полон“



А. Бабітана — „Алло, алло!“



М. Крушельницький — „Нар. Малахій“



Д. Мілютенко — „Алло, алло!“

П'ЯТА РІЧНИЦЯ З ДНЯ СМЕРТИ В. І. ЛЕНІНА

В БУЕНОС-АЙРЕСІ

Заходом „Укр. Роб. Об'єднання“ в Буенос Айресі, дня 20 с. р. відсвятковано п'яту річницю смерті В. І. Леніна. Велика кількість учасників розпочала свято співом „Інтернаціоналу“. Тов. Д. Ціж пояснив зібранню значіння цього дня. Тов. О. Григоров виголосив реферат про життя й діяльність



В. І. Леніна. По скінченні реферата виступило кілька товаришів з декламаціями.

Виступив між іншим один галицький емігрант, що допіру прибув з Зах. України. Він висловив своє співчуття до цієї великої втрати.

В кінцевім слові тов. Д. Дмитришин закликав присутніх до утворення пролетарської організації і зауважив, що тільки спільною працею можливо провести в життя все те, чому учив великий учитель поневодених В. І. Ленін.

Свято скінчилося співом „Інтернаціоналу“.

50 РОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОВІСТІ

Року 1878-го в Галичині, на мові мало відомій Європі, в журналі, що мав невеличкий тираж, було надруковано твір, що здобув величезну популярність поміж численним народом. Заложив підвалину новому напрямкові в українській літературі. Автор цього твору був у той час маловідомим, початкуєм письменником, що вийшов із селянства й тому не користувався пошаною галицької „аристократії“, мало того, його обрали і навіть цькували. 1878-го року була уперше надрукована повість „Boa Constrictor“, („Змії полоні“), що належала перу Івана Франка.

В той час галицька література була дуже невеличкою, так би мовити, провінційальною літературою. Україна Наддніпрянська правда вже мала Шевченка, але Галичина в той час насправді ще не самовизначилася. Частина галичан вважала себе за українців, частина проголошувала спільність галицького народу з російським, частина, нарешті, відокремлювала його й від українців і від росіян і під назвою „рутенців“ вважала за „самостійний слов'янський нарід“. В значній мірі організатором галицької соціалістичної думки можна вважати І. Франка. Звичайно, він на цім шляху не був одиноким, всім відоме, напр., ім'я Павлика—енергійного співробітника Франка, але з діячів первісної доби галицького соціалізму тільки Франко здобув широку славу робітника на художньо-літературному полі. Низкою „Бориславських оповідань“ він, перший у Галичині, розповів про злиденне життя галицьких „ріпників“—робітників нафтових копалин, та про нелюдські, жорстокі методи експлуатування їх. Віддаленість від європейських культурних центрів, де в ті часи все ж таки існувало таке робітниче законодавство, національна ворожнеча, неосвітість та неорганізованість робітничої маси, наслідки кризиса—все це привело до того, що відношення власників до ріпників дуже часто переходило межі всякої економічної експлуатації й оберталося в кримінальний злочин. Не тільки ошукували при видачі зарплати, ріпників часто штовхали до ями, щоб позбавитися необхідності платити їм борги. Незвичайне хизацтво з одного боку, неосвітість та безпорадність—з другого було ясним Франкові. Першим значним результатом його спостережень з'явилася повість „Boa Constrictor“. Низка оповідань і повістей, тематично об'єднаних Бориславом, почалася ще раніш, але такі речі, як „Ріпник“—це величкі образки, ніби то програми майбутнього великого

твору. Цей твір „Boa Constrictor“, здебільшого відомий українському читачеві, але його первісний зміст зовсім не той, що нині. Герман Гольдкремер, великий підприємець, неситий експлуататор, не зупинявся перед жорстокими засобами вишколення своїх „ріпників“, одного дня почув, що сумління його прокинулося. Даремно намагався він позбавитися незвичайних почуттів. Полудна спала з його очей і з кожним кроком своїм він бачив все нові й нові доводи згубності свого життя й свого багатства. Нарешті він зрікається багатства й дає собі слово почати нове життя. Цей твір досить докладно відбиває ідеологію молодого Франка: з одного боку шерна ненависть до капіталізму й до всякої експлуатації людини людиною, справжній патос соціального протесту, з другого наївна віра в добрі начала, що закладені в душі кожної людини. До другого видання „Boa Constrictor“ (1884) Франко додав невеличкий епілог, в якому каже, що добрий порив Гольдкремера був хвилювий, а далі все залишилося по старому. Року 1907-го Франко знов перевидав свою повість, цілковито її переробивши; тут Гольдкремер з'являється в новому освітленні—талановитим підприємцем, одним із піонерів промислового розвитку України. Сучасному українському читачеві відома саме ця третя редакція повісті.

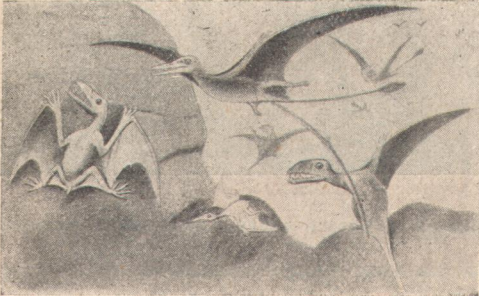
Власне „Boa Constrictor“ ще не є соціальною повістю. В центрі авторової уваги сам Гольдкремер; робітники складають тільки тло, на якому вимальовується його особа. 1878-го року Франко ще не вмів малювати маси, і в попередніх його творах діють або окремі експлуататори, або окремі робітники. Вже року 1881-го Іван Франко малює масу: в повісті „Борислав сміється“ стосунки між робітниками та капіталістами дано в аспекті класової боротьби. В галузі виображення класових відносин Франко безперечно з'явився піонером в українській літературі, але і в європейській він мав небагато попередників. Звичайно вказують на „Germinal“ Золя, але насправді французький соціальний роман написано пізніш (1885). А з літературного боку „Борислав сміється“—цілком обумовлений повістю „Boa Constrictor“, в ньому фігурують усі дієві особи останньої і тематично він є її продовженням. Ось чому ми маємо повне право саме з „Boa Constrictor“ починати історію української соціальної повісті й святкувати нині 50-ти річний ювілей її існування.

М. Степняк

ВІД АМФІБІЇ ДО ЛЮДИНИ

ВИПАДКОВІ знахідки в ґрунтах землі величезних кісток невідомих тварин давали з давних давен привід людській невідомості утворювати страшні оповідання про звірів, що колись існували на землі.

Початок знань про життя на землі в далеку минувшину, коли людина ховалася по печерах та знаходила притулок на ви-



Птеродактилі

соких деревах—губиться в часі сивої минувшини...

Відомий вчений і мистець Леонардо да-Вінчі, що жив у XVI столітті, в своїх роботах довів, що всі ті кістки та закамінелості, знайдені в ґрунті, є рештки живих організмів, що жили дуже давно. Але широка людність продовжувала робити лише всілякі догадки та утворювала байки й легенди.

Тільки наприкінці XVIII століття геніальний вчений Кюв'є розвіяв та знищив всі легенди, зв'язані з цими кістками. Кюв'є по одній кістці, що було десь знайдено глибоко в землі, утворював та складав кістка до кісточки цілий кістяк невідомої тварини.

І перед здивованим глядачем з глибин віків воскресали невідомі велетні-тварини. Дивовижні, чудернацькі тварини ожили, так дотепно, так геніально було складено їх кістяки. Кюв'є оживив світ отих велетнів тварин—іхтіозаврів, бронтозаврів, ігуанодонів, диплодоків та інш., всіх отих чудернацьких тварин, що сполучали в собі і рибу і тварину і т. інш.

Але лише в другій половині XIX століття цілковита перемога еволюційних ідей Дарвіна поставила науку вивчення життя вимерлих організмів на землі. Таким чином було утворено нову науку—палеонтологію, що дала змогу простежити крок за кроком розвиток органічного життя на землі від амфібії до людини.

1857 року в Пруссії було зроблено цікаву знахідку. В Неандертальській печері знайдено черепі і кістки якогось дивного людського типу. Цю передісторичну людину названо було від цієї печери Не-



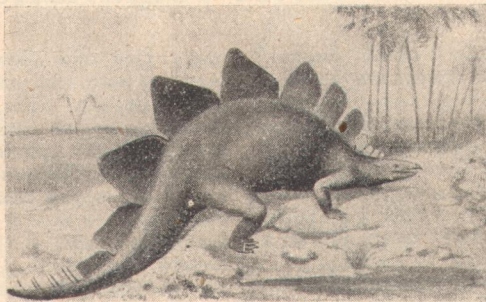
Мегатерій

андертальською. Пізніші кістяки та черепи Неандертальської людини знайдено було ще в Бельгії, Югославії на Гібралтарі. Ще й досі вчені сперечаються про те, чи була Неандертальська людина предком сучасної людини.

Протягом усього XIX століття аж до наших часів вчені знаходять залишки колишніх тварин. Неповнота та випадковість фактичного матеріялу призвели та ще й зараз призводять до різних протиріч, непевноти та довільного тлумачення розвитку органічного життя на землі.

Але не зважаючи на це, реставрації зниклих тварин провадяться в Західній Європі. Так, наприклад, в Парижі та в Гамбурзі організовано палеонтологічні сади. Подібні реставрації мають велике наукове значіння, бо завдання їх наочно показати типи вимерлих тварин, показати те життя, що існувало кільканадцять тисяч років тому на землі. Організація палеонтологічних садів у Західній Європі не дає певного уявлення про систематичний розвиток живої природи на землі, не дає змоги простежити, як саме це життя почалося, які форми воно мало і як дійшло до наших часів.

Ідея утворення в Харкові палеонто-



Стегозавр

логічного саду виникла не так давно, але має за собою вже історію.

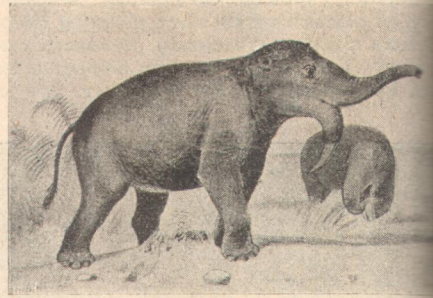
Правління наукового модельно-музейного товариства спільно з науковими робітниками м. Харкова обговорювали проєкт утворення саду-музею, завданням якого є демонструвати наочно картину поступового розвитку живої природи на землі від амфібії до Неандертальської людини.

За найпридатнішу місцевість, де слід розташувати палеонтологічний сад, є ті яри, що лежать біля першого міського парку.

Ці яри, за проєктом т-ва, мають перетворитися в нове вогнище науково-культурної праці.

Тут буде розташовано скелі, печери та інші імітації геологічного будівництва землі.

Між скелями, рослинністю та великими водними басейнами в послідовному порядку буде продемонстровано геологічні епохи з усіма їхніми тваринами. Край яру збудують галерею для огляду парку і звідси розгоратиметься своєрідна картина минулого життя на нашій планеті. Послідовно пройдуть геологічні епохи від Сіура до Третичного періоду. Глядач бачитиме, як розвивалося життя тварин та які були колись тварини—велетні, що давно вже зникли. На межі Четвертичної



Динатерій

епохи глядач бачитиме групу перших людей на землі—печерних людей, Неандертальську людину. Поруч з ними буде реконструйовано найближчих родичів людини—примати, або людиноподібного мавпу.

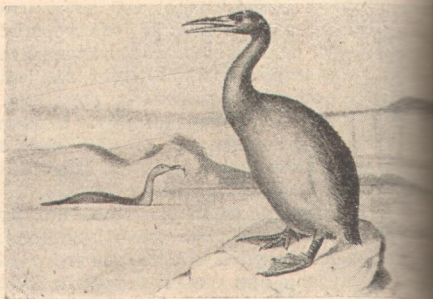
Всі потрібні реконструкції тварин далекого минулого має зробити наукове модельне товариство.

За планом професорів Федоровських і Петровського Харківський Палеонтологічний сад-музей в закінченому вигляді має складатися з трьох основних ділів.

Перший відділ являтиме собою музей з демонстраціями в препаратах, моделях і оригінальних останках тварин, що дає картину послідовного розвитку первісного життя.

До другого відділу входять зали з розкиданими по ньому реставрації вимерлих потвор. Всі ці реставрації будуть виготовлені з матеріалів, що не піддаються руйнуванню атмосферою та часу, бо доведеться їх зберігати під голим небом. Нарешті, третій відділ складається з ряду картин і фігур біля білякантропуса (докультурної людини), троглодита (мешканця печер) і палеолітичних будівель.

Зрозуміло, що творення палеонтологічного саду-музею в столиці України набуває надзвичайного значіння і ваги, бо за ідеєю наукових робітників Харківського товариства—вимерлої фауни—тварин—відображення велику роль в справі культурного виховання широких пролетарських мас. Умовно, що організація палеонто-



Пірнач-гесперорніс

ного саду є визначне культурне значіння—не лише для Харкова, а й для всього Союзу.

Будемо сподіватися, що утворення нового наукового вогнища притягне до себе найширші кола радянського співства, а також зверне до себе Наркомосвіти та відповідних органів нашої столиці.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

ВЕЛИКУ
ЩОДЕННУ
ГАЗЕТУ

„ВІСТІ ВУЦВК“

ТА ЩОТИЖНЕВИЙ БАГАТО-ІЛЮСТРОВАННИЙ ЖУРНАЛ

„ВСЕСВІТ“

Газета „ВІСТІ“ дає **БЕЗПЛАТНО ДОДАТКИ:**
ПЕРЕДПЛАТНИКАМ

1. „Сільське Господарство“
2. „Радянське Будівництво“

3. „Література й Мистецтво“
4. „Медицина й Гігієна“

5. „Наука й Освіта“
6. „Техніка й Індустріалізація“

Крім статтів політичного та економічного характеру в газеті „Вісті“ подається широкий матеріал про життя СРСР, закордону і зокрема УСРР.

Газета „Вісті“ щодня дає 2 сторінки „**КООПЕРАТИВНЕ ЖИТТЯ**“

В цьому році додатком до газ. „Вісті“ і журн. „Всесвіт“ за доплату 3 крб. В-во дає

12 книжок



Кожна книжка буде мати не менше 200 сторінок романів і повістей з української, руської й західно-європейської сучасної літератури—творів найвидатніших сучасних письменників.

„**РОМАНИ й ПОВІСТІ**“ виходитимуть щомісяця по одній книжці й кожна книжка буде мати закінчений твір.

Вартість книжки в окремій продажі 50 коп. Для передплатників газети „ВІСТІ“ або журналу „ВСЕСВІТ“ **25 коп.**

В ЖУРНАЛІ „ВСЕСВІТ“

в цьому році буде вміщено 60 повістей та оповідань найкращих українських, руських і західно-європейських письменників, 200 нарисів на наукові, етнографічні, історичні і літературні теми, гуморески, 3000 фото з життя України, Союзу і закордону.

ПЕРЕДПЛАТА ПРИЙМАЄТЬСЯ:

В головній конторі, окружних
офісах Видавництва Газети „Вісті“,
місцевих філіях, кіосках Контр-
агентства друку.

Головна КОНТОРА Видавництва
„Вісті“ міститься в м. Харкові,
вул. К. Лібкнехта, 11. Телефон 13-20.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

	12 міс.	6 міс.	3 міс.	1 міс.
Газета „ВІСТІ“ (офіційна)	18 крб.	9 крб.	4—50	1—50
„ВІСТІ“ з додатком журналу „ВСЕСВІТ“	12 „	6 „	3 крб.	1 крб.
„ВІСТІ“ з додатком „РОМАНИ й ПОВІСТІ“	18 крб.	9 крб.	4—50	1—50
Журнал „ВСЕСВІТ“	15 крб.	7—50	3—75	1—25
„ВСЕСВІТ“ з додатком „РОМАНИ й ПОВІСТІ“	7—20	3—60	1—80	60 коп.
„ВІСТІ“ з додатком „РОМАНИ й ПОВІСТІ“	10—20	5—10	2—55	85 коп.

